

[Tinning]

nu blot yderligere den effektivitet, hvormed uddannelsessystemet bidrager til ophobningen af sociale problemer for de unge.

Wilhelm (VS):

Det er en kendt sag, at dårlige sociale forhold, bl.a. arbejdsløshed, øger risikoen for kriminalitet, alkoholisme, narkomani, psykiske sygdomme m.v. En ny dansk undersøgelse, som blev offentliggjort i Ugeskrift for Læger i slutningen af december, viser, at en gruppe, som havde levet under dårlige sociale vilkår som børn og unge, sammenlignet med andre jævnaldrende havde 2-3 gange større risiko for narkomani, 3-4 gange større risiko for psykiske lidelser eller alkoholisme, 5 gange større risiko for fængselsstraf og 8 gange større risiko for ungdomsfængsel.

Vi ved, at det hænger sådan sammen, og alligevel har vi henvist næsten 100.000 unge til langtidsarbejdsløshed. I forvejen falder mere end 25 pct. af samtlige frihedsstraffe her i landet på unge mænd netop i aldersgruppen 17-20 år. Vi ved også, at vor traditionelle behandling af lovovertrædere i mere end 80 pct. af tilfældene medfører tilbagefald og en ny fængselsstraf.

Jeg er klar over, at den nævnte undersøgelse ikke muliggør nogen præcis forudsigtelse om virkningerne af f.eks. langtidsarbejdsløshed, men det forekommer rimeligt at antage, at langtidsarbejdsløshed i denne aldersgruppe gør kriminalitetsrisikoen måske 3-5 gange større. Det betyder, at hvis arbejdsløshedsproblemet ikke løses og vi fortsat behandler lovovertrædere med fængsling og med 80 pct.s tilbagefald, skal vi i løbet af de næste 10-15 år fordoble fængselskapaciteten bare for at få plads til alle dem, som ungdomsarbejdsløsheden har drevet ud i kriminalitet.

Det er bl.a. på denne baggrund, at VS har slået til lyd for, at man ud fra en social vurdering af lovovertræderens situation burde overveje hjælp i stedet for straf. Selvfølgelig er det ikke først og fremmest, endsige alene, kriminalpolitikken, der skal ændres. Der burde sættes ind imod årsagerne, som oftest er sociale problemer, selv om de ikke er de eneste. Der skal sættes ind mod ungdomsarbejdsløsheden, som skaber ikke bare kriminalitet, men også andre og på mange måder værre ulykker.

Der er imidlertid ikke megen udsigt til, at de såkaldt politisk ansvarlige vil tage fat på årsagerne, og derfor bliver vi nødt til også at rejse spørgsmålet: er det ikke absurd, at samfundet gladelig sætter en ung lovovertræder i fængsel til 200.000 kr. årlig, vel vidende at der er 80 pct.s chance for at fastholde ham i et kriminelt adfærdsmønster, når det samme samfund har forsømt enhver lejlighed til på tidligere tidspunkter og for et langt ringere beløb at give ham den støtte og de muligheder, som kunne have ændret hans løbebane i en god retning?

Alle erfaringer med fængselsstraffe er så elendige, at vi må være åbne for alternativer af enhver art. Resultaterne kan simpelt hen ikke blive dårligere end med det nuværende sanktionssystem. Eller hvem vil i fuldt alvor gå ind for den fordobling af fængselskapaciteten, som ellers bliver svaret på den ungdomsarbejdsløshed, som de politikere, der ynder at kalde sig selv ansvarlige, vel må have et eller andet ansvar for?

Steen Folke (VS):

Hvad sker der, når de unge selv vil gøre noget ved arbejdsløsheden? Ja, så lægges der alle mulige hindringer i vejen for dem. I Århus havde en gruppe unge for et par år siden fået den glimrende idé, at de ville istandsætte og vedligeholde et større antal cykler, male dem hvide og stille dem til rådighed for alle og enhver, der havde brug for at blive transporteret rundt i den centrale del af byen. De hvide cykler skulle blot tages og igen efterlades i nogle særlige cykelstativer anbragt på passende steder. Cykler som en del af den kollektive trafik. Virkelig en idé med perspektiv i, men cykelhandlerne brød sig ikke så meget om ideen, og det lykkedes en række forskellige myndigheder med byrådet i spidsen ved fælles anstrengelse at få spændt ben for projektet, der kunne have givet varig beskæftigelse til en gruppe unge og vel at mærke beskæftigelse med noget virkelig meningsfyldt, som de selv havde sat i gang.

De unge oplever gang på gang, at de løber panden mod en mur. De oplever, at politikerne har så travlt med at varetage alle mulige velerhvervede interesser, at de ikke er til at råbe op. Så er der nogle af de mest aktive unge, der tager sagen i deres egen hånd. Det forstår jeg godt, og jeg synes, det er fint, at